

ה כ נ ס ת

פ ר ר ס ו ר ק ו ל ס ס' 38/ג
סיטיבה של ועדת החינוך והתרבות, להתקיימה
ביום ג', ח' באייר, תשי"ד - 11.5.54, בטעה
.11.15

נ כ ה ר:

- חברי הוועדה: ש. פרסיץ - היו"ר
- ס. ארם
- ח. בוגר
- א. ברסן
- ז. בן-יעקב
- ק. כהנא
- ש. כפריח
- ד. נצד
- י. סטילנטקי
- ר. צברי
- י. ש. רוזנברג
- א. רוזאל-נאור
- א. דיסלט

סוזמנים:

שר החינוך והתרבות - פרופ' דינור
ד"ר אבידור - סגן סנהל משרד החינוך והתרבות

נ ע ד ר ר:

- ס. אונא
- א. כלפון

טדו-היום:

- א. שאלות;
- ב. בעיות החינוך על כל דרגותיו לאחד קביעת תקציב השנה;
- ג. שונות

=====

היו"ר ש. פרסיץ:

ברצוני לברך אתכם לשובכם לעבודה ולהביע את צערי העמוק על שאנו סוכרחים לפתוח את מושב הקיץ של הכנסת בדברי הספד על אדם שהשתתף אתנו בעבודה מאז הכנסת השנייה - פרופ' ריגר ז"ל. פרופ' ריגר חלה כבר לפני שנתיים. כולנו ידענו את מר גודלו; כולנו ראינו אותו במילוי תפקידו באחריות וכנאמנות שהיתה לפעמים עוברת על גבול הסותר לאנוש. כולנו היינו שותפים לתפילה שלא ייגדע מאתנו כל-כך במהרה - תפילה אשר היתה, לצערנו, תפילת שוא. הוא נגדע מאתנו ובית החינוך הלאומי נתיים סאחד סנוניו החשובים. זכרו יהיה ברוך עם כל אלה שעבדו אתו עשרות בשנים ועם אלה שזכו לעבוד אתו בשנתיים האחרונות.

(חברי הוועדה קמו על רגליהם)

אנו עוברים לחלק הראשון בסדר-היום: שאלות
חברי הוועדה אל נציגי משרד החינוך.

א. רימלט:

אני מבין שהרבה מאד דברים בבית-הספר הממלכתי
 ובתכניתו כבית-ספר ממלכתי לכלל האומה יש בהם
 עדיין ליקויים פה ושם ועל-כן מחפשים את הצורה היציבה. לפי המכתבים
 והידיעות שקבלתי באקראי נודע לי שהיו בתי-ספר אשר על סוריהם ועל
 כיתותיהם השתתפו בחגיגות ובתחלוקת האחד במאי. האחד במאי הוא חג של
 חנועת הפועלים הסוציאליסטית הבינלאומית; זה איננו חג של סדרת ישראל,
 עדיין לא, והוא אינו כלול ברשימת החגים הממלכתיים הלאומיים.
 ההשתתפות בחגיגות כאופן טאורגן היתה כבאר-
 שבע, ואם איננו טועה, גם בגבעתיים. בבית-הספר על-שם מנחם אוסישקין
 בירושלים, שהשתתף בעבר לזרם הכללי, עיבדו הסורים את הנושאים לקראת
 האחד במאי. אותו דבר קרה גם ברמת-גן.
 לא הייתי מעורר את הכעיה אילטלא הסתוך
 מנהל של אחד מבתי-ספר אלה על כך שהוא בועץ באחד הפקידים הראשיים של
 משרד החינוך, בסגן המפקח הראשי, אשר אמר למנהל שאין כל סתירה בין
 תכנית החינוך הממלכתי לבין עיבוד הנושא של אחד במאי בבתי-הספר הממלכתיים.

ברצוני לשאול את נציגי משרד החינוך אם גם
 הם ידעו על-כך והאם לדעתם נכנס נושא זה למסגרת בתי-הספר הממלכתיים.
 אם נציגי משרד החינוך הגיעו למסקנה שנושא זה חורג מתחום התכנית של
 בתי-הספר הממלכתיים מה יש בדעתם לעשות כתגובה על המקרים שאיינתי?

ה. בוגר:

ברצוני לשאול האם מלבד תכנית הלימודים
 שנשלחה לסורים חושב משרד החינוך לתת
 לסורים גם הוראות ביצור יש להשתמש בתכנית זו? לדעתי, הוצאת הוראות
 כאלו היא רצויה ביותר.

א. רוזיאל-נאור:

ברצוני לעודד את בעיית האופרה, בעקבות
 מכתב שקילבתי מאת הגב' דה-פיליפ.

היו"ר ש. פרטיץ:

נדון בנושא זה בחלקה השני של הישיבה.

א. רוזיאל-נאור:

אם כך - אני מסירה את שאלתי בענין זה.

אמשיך בשאלות שחה"כ רימלט פתח בהן. ידוע לי
 שבבית-הספר בגבעתיים, שהוא כיום בית-ספר ממלכתי ולא בית-ספר של זרם
 העובדים, לא זו בלבד שבית-הספר כולו על סוריו ועל תלמידיו השתתף
 בתחלוקת האחד במאי, אלא לתלמידי כיתות ב' ו-ג' ניתנו סקראות בהן סופיע
 חומר קריאה בקשר לאחד במאי, באירוף הסברות שונות. כיתות אלו עבדו
 שבוועיים על הנושא של האחד במאי, עד כדי כך שלא ידעו להבחין אם חג
 העצמאות זהה עם האחד במאי ומתי חל חג העצמאות. הילדים בגיל זה לא
 היו מסוגלים להכיל את כל התורה שניתנה להם. בין היתר לא נאמר במקרא
 שכאשר הילד יגדל ויגיע לגיל 18 הוא יכנס לצבא ויום זה יהיה יום גדול
 לו ולהריו. במקום זה נאמר שם שכאשר הילד יהיה בן 18 הוא יאטרף
 להסתדרות הנוער העובד וזה יהיה יום גדול עבורו ועבור אוריו.
 ברצוני לדעת באיזו מידה אין סתירה בין מה
 שנאמר בחוק החינוך הממלכתי על הפרדת הזיקה הפוליטית והמפלגתית מבתי-ספר
 לבין הגשת חומר לימודים כזה, בצורה סוגסטיבית, לילדים בבית-ספר ממלכתי
 אשר עדיין אינם מסוגלים להבחין בין שמאלם לימינם.
 במקראה סופיע גם פטוק: "יהיה עובד נאמן
 ומסור למולדתו". האם מי שאינו עובד-כפיים אינו מסור למולדתו?
 אני מבינה שזו היתה המקראה הרשמית בבית-ספר
 של זרם העובדים, אבל מזמן שהוברז על קדם בתי-ספר ממלכתיים צריכים
 היו להתחולל שינויים. אין זה מספיק לשנות את שלט בית-הספר ולכתוב
 שזהו בית-ספר ממלכתי אם חומר הלימוד נשאר ללא שינוי. האם משרד החינוך
 חושב על כך ומה הוא מתכוון לעשות בקשר לזה?
 לא אצטער על אלה אשר בגיל 18 יאטרפו להסתדרות
 העובדים. גיל זה לבין הגשת חומר קריאה כזה כפי שציינתי לתלמידי כיתות
 ב' או ג', כאשר הילדים רק מתחילים לקרוא, רב הדרך. זהו גיהול תעמולה
 גלויה ומפורשת.

ועדת החינוך והתרבות,
11.5.54

או.

א. רזיאל-נאור: סדוע שר החינוך טרם הוציא את התקנות ביחס לאיסור לנהל תעסולה - אשר צריכות לכלול גם הוראות בקשר להסגון ודגל בתי-הספר הסטלכתיים. - כפי שטעין 32 של חוק החינוך הסטלכתי מחייב אותו לעשות?

בחוק החינוך הסטלכתי נאמר שלא יונפו דגלים על כתלי בתי-הספר אלא דגלי לאום, מה בנוגע לאותם בתי-הספר אשר על כתליהם הונפו דגלים אחרים? הפעם לא אניס רשית בתי-ספר אלה, כדי שסטרד החינוך לא יענה לי שאני מגישה תלונה. אלא אני טבקסת סטרד החינוך לספק לי אינפורסיה על כמה בתי-ספר הונפו דגלים אדוסיים ביום האחד במאי, הן בצד דגלי הלאום והן בלעדיהם.

א. ברטון: ברצוני לשאול את נציגי סטרד החינוך האם אין בדעתו של שר החינוך להתערב בענין תקנון הליסודים של הסכניון בחיפה. כידוע, התקיימה אהטול בסכניון שביתת-אזהרה נגד תקנון זה.

היו"ר ש. פרסיץ: שאלה דומה עמדה לפנינו במושב הקודם והוועדה החליטה אז כי אין זה סמכותה להתערב בעיבוד התקנון ובכל הדבר הקסור בו.

א. ברטון: אני פונה לשר החינוך ולא לוועדת החינוך והתרבות. הסטודנטים בסכניון מתנגדים לסעיף 10 של התקנון, הקובע שכל סטודנט הבכסל בטקצוע אחד מבין 5 הטקצועות הלאסיים חייב להבחן שבית בכל הטקצועות הראסיים, ובטקרה סיכסל במועד שני באחד מטקצועות אלה ייאלץ לחזור על אותה שנת הליסודים. זהו דבר רציני מאד ולדעתי יש צורך בהתערבות או אפילו בפעולה מצד סטרד החינוך נגד קיום סעיף זה. אשר להערת יושבת-הראש, לא זכור לי שהוועדה סירבה לדון בנושא זה.

היו"ר ש. פרסיץ: גם אני רוצה להביע את צערי ואת תמהוני על כך שעד האחד במאי לא נתפרסמו התקנות ולא הוצאו ההוראות שאת הוצאתן הבטיח שר החינוך בנאומו טעל במת הכנסת בעת הסטבר הקואליציוני.

לא רק בגבעתיים ובבית-הספר ע"ש אוסיסקין בירוסלים ניהלו תעסולה למען האחד במאי והסתתפו בחגיגות. דברים דומים קרו בשורה ארוכה של בתי-ספר, בהסכמתן ולפעמים אף לפי הוראתן של לשכות מחוזיות. במכתבים שנתקבלו אצלי מהורים רבים ואשר אעבירם לסטרד החינוך, שואלים ההורים, ובצדק, מי מחליט על כך שחג האחד במאי הוא חובה על כולם. הם שואלים האם טורה רטאי לעשות בילדים כל העולה על לבו. אני מפצה לדעת מה עומד מסרד החינוך לעשות בענין זה.

כמו כן, ברצוני לקבל תשובה יל כך מה יעשה סטרד החינוך בכל אותם הטורים - וטספרם לא אחד ולא עטרה - אשר לא טילאו את הכתוב בחוק החינוך הסטלכתי וניהלו תעסולה בבית-הספר. בבית-ספר טטוים, בו לוטד ילד הקרוב לי מאד, אסף הטורה ביום ו' שלפני האחד במאי את כל התלמידים ואמר להם שלמחרת הם יחוגו את האחד במאי וכמה ימים לאחר זאת - את חג העצמאות. הוא הוסיף ואמר טבעטם שני החגים הללו צטודים באופן טוחשי מאד, כי אותו חוג אנשים החוגג את חג העבודה הוא שהביא את עצמאות ישראל.

אלה הם דברים הטורים מאד ואני רוצה לדעת מה יעשה סטרד החינוך בקשר לכך.

הוא הגיעו אלי טמועות טמצב ההוראה/חסור ביותר, מפני שבתל-אביב נמצאו פטולים להוראה 30% מן הטורים, בחיפה - 50% ובירוסלים אף יותר מזה; ואין אני מזכירה כבר את המצב בטעברות ובירושובי עולים.

כן שמעתי שאנו עוטדים בפני חסור איום בטורים לקראת שנת הליסודים הבאה, גם אם לוקחים בחשבון שכל הטורים העוטקים כיום בהוראה ואשר חלק גדול מהם אינו מתאים לכך ימשיכו להורות גם בשנה הבאה.

היו"ר ש. פרסיץ: האם, בהתחשב בסציאות הזאת, נעשו עתה כל ההכנות לחיסול הכיתות הקטנות בטעבור ובאותם הישובים בהם ניתן לרכז את התלמידים בכיתות גדולות?

האם מסדר החינוך אינו חושב לערוך בחפזת הקיץ קורסי השתלמות לאותם הסורים אשר נמצאו עתה פסולים להוראה, כדי להקל במידת מה על המסור בסוריה?

ט. ארם: אני מצטרף לבקשה שמסדר החינוך/ לנו את וסימת בתי-הספר אשר חגגו את האחד בטאי, טפני שברצוני לברך אותם על כך שמסרו אמונים למה שהביאנו עד הלום. האם הטם "אחד בטאי" - כרת יבוא עלינו? - סמו לא ייטחה וזכרו לא ייטכח. בחוק החינוך הממלכתי יש טעום כפיית תכנית, אך אין בו טעום כפייה טפונית.

על כן אני מציע לוועדה לעבוד לסדר-היום על שאלותיה של חה"כ רוזאל-נאור.

היו"ר ש. פרסיץ: זאת לא היתה שאלה לסדר-היום ולכן אי-אפשר לעבור עליה לסדר-היום. השאלה כוונה כלפני מסדר החינוך והוא יענה עליה.

י. סטילנסקי: ברצוני לשאול שאלה בקשר לבחינות לטטיפנדיות לבוגרי בתי-הספר היסודיים. מכל מיני מקומות סמעי טענות על הצורה בה טכנים בתי-ספר שונים את תלמידיהם לקראת הבחינות לקבלת טטיפנדיות, ועל טצב-הרוח המסתר בכיתות ה' ערב הבחינות, ו"ערב" זה נמשך כחודש ימים. כיתות ה' טטועבדות לבחינות לקבלת טטיפנדיות, בין התלמידים שוררת פניקה והיסטריה וישנם סורים האומרים לילדים שכל הנכסל בבחינות אלו טתנקט בכבוד המורה. כן סמעי על טקדים שטורים, תסורת טכר כלל לא טבוטל, צותנים לתלמידים הנבחרים של הכיתה טעורידט פרטיים בטעות אחר-הצהריים, כדי טיעטו בבחינות לטטיפנדיות. נוטף לכל אלה, באות תגובות טצד ההורים אשר טתאוננים וטאטיטים את בית-הספר אם בניהם נכסלן בבחינות.

מה חושב מסדר החינוך לעשות נגד תופעות פאטאלוגיות אלו, כדי שהבחינות לקבלת טטיפנדיות בטנת הליטודים הבאה לא יזעזעו את בתי-הספר ואת התלמידים כאחד?

ד. צברי: הייתי טבקטת לקבל אינפורטציה על המצב בבתי-הספר התיכוניים העירוניים בתל-אביב, לאור הסכסוכים שפרצו שם.

היו"ר ש. פרסיץ: אבקט את ד"ר אבידור לטסור לנו עתה סקירה קצרה על המצב בטערכת החינוך לכל דרגותיו לאחר אישור התקציב. בטוטב הקודם טטענו טאם התקציב לא יאושר בצורה טהוצע יחולו זעזועים בטערכת החינוך ויצטרכו לחשוב על שינויים שונים, רצייתי אם כן לטסוע טד"ר אבידור כליצד מסדר החינוך התאים את עצמו לתקציב החדט ומה הן הצעותיו לקראת טנת הליטודים הבאה.

ד"ר אבידור: גם טר החינוך, טטאלתי אותו לפני הישיבה, וגם אנוכי לא הבנו טעלינו לטסור לוועדה סקירה כל טהיא. אשר לדברי יושבת-הראט בקשר לתקציב, הרי טצד מסדר החינוך אף פעם לא הוטטעה דעה טעין זו טאם התקציב לא יאושר יהיו זעזועים בטערכת החינוך.

היו"ר ש. פרסיץ: טטענו כאן טפי נציגי האוניברסיטה והטכניון וגם טפי אנשי מסדר החינוך, אשר הטטטכו על דברי הנציגים של הטוטדות להטכלה גבוהה, כי לטןטדות אלה צפויה טכנה טל טגירה. כן טטענו על הטכנות בטטח החינוך התיכון ובני-הילדים. על כן, הייתי דוצה לטסוע על המצב לאטיתו עכשיו ולא חודש ימים לפני פתיחת בתי-הספר.

ד"ר אבידור:

סצד מסרד החינוך אף פעם לא נאטר סקיימת סכנה של סגירת הסוסדות להסכלה לכונה. נאיגי האוניברסיטה והטכניון טענו כל הזמן ססכנה זאת קיימת והם סמסיכים לטוען כך גם כיום. הדרישות התקציביות של האוניברסיטה והטכניון נידונו פעמיים בישיבות הסטסלה, וכנראה שהבעיה תיפתר תוך סבוע ימיט. דרישות הטכניון אינן כה חסורות, וססתכמות ב-950,000 לירות, זאת אומרת בפחות מ-50% מתקציב הטכניון לשנת 1954/55 המגיע ל-2,100,000 לירות. הטכניון קיבל 630,000 לירות וההפרט של 320,000 לי יבוא בחלקו מתוך כספי תקציב הפיתוח ובחלקו על-ידי העלאה ססויימת בשכר-הלימוד סתחול החל ססחציתה השניה של שנת הכספים 1954/55.

חסורה יותר היא בעיית האוניברסיטה, אשר בדריטו-תיה לתקציב אינה נוקמת בטכנוט ססוייט, אלא טבקסת לקבל 50% מתקציבה, היינו 2,700,000 לירות. לעומת זאת קיבלה אוניברסיטה רק 1,250,000 לירות וההפרט של 1,500,000 לירות יתכסה אף הוא בחלקו על-ידי כספי תקציב הפיתוח ועל-ידי העלאת שכר-הלימוד. לדעת מסרד החינוך אפטר לחסוך כסף על-ידי קיטוצים בתקציב האוניברסיטה, כי גם אם תרצה האוניברסיטה לטלא את כל הסרות הפנויות לא תצליח לעשות זאת מחוסר אנשים פתאימיט. כן ישנן לאוניברסיטה דורבות גדולות סדי. על-כן סובר מסרד החינוך, שמתוך ההפרט של 1,500,000 לירות יס לתת לאוניברסיטה את סחצית הסכום ולדרוש טמנה את איזון התקציב.

בעיית שכר-הלימוד אף היא לא נפתרה עדיין. הוועד ספייעץ לסוסדות ההסכלה הגבוהה ולסוסדות טדע טילא ידי סר החינוך למנות ועדה סתרון בבעיית שכר-הלימוד. נתמנתה ועדה בראטותו של הסופט פני, אשר כבר סייסה את עבודתה והגישה את הפלצותיה לטר. הוועד ספייעץ עוטד להתכנס בזמן הקרוב ולדון בהסלצות אלו, אשר תובאנה בפני ועדת סדים לעניני שירותים. האוניברסיטה והטכניון עוטדים בכל תוקף על כך שההוראה בדבר סינוי גונה שכר-הלימוד לא תבוא סטעם הסוסדות אלא סטעם הסטסלה או מסרד החינוך.

אטר לבתי-הספר התיכוניים, גם כאן לא באה סצד מסרד החינוך כל דרישה לתוספת תקציב. ססחנו רק סוועדת החינוך הסליצה בפני ועדת הכספים כי סתוך התזטפת של סיליון לירות סוועדת החינוך דורסת להוסיף לתקציב מסרד החינוך יוקדטו 250,000 לירות לחינוך התיכון. סצד מסרד החינוך היתה בקשה שהסכום סיאוסר לא יחולק כטרט ישמעו את חוות-דעתם של אנסי המסרד.

היו"ר ש. פרסיץ:

הגיעה אלי אחסול סמועה סאותם סיליון לירות אשר ינתנו למסרד החינוך סתוך הרזרבה יוקצבו לחינוך הגבוה, ואילו כל יתר הענינים יסארו תלויים ועוטדים. זוהי הסנדנציה בטססלה. ברור שעלינו להפגש עם ועדת הכספים ועם הסטסלה כדי להביא בפניהם את דעתה של ועדת החינוך והתרבות. לא יתכן כי בטעה שהצרכים בטסח החינוך הם כל-כך חריפים, כפי שכולנו יודעים וסרגישיט, יעברו על הכל ויתנו את סיליון הלירות בשליטותו לחינוך הגבוה.

י. סטילנסקי:

כאטר הטלצנו בפני ועדת הכספים על תוספת של סיליון לירות לתקציב החינוך אסרנו שלא כלולום בטכום זה הדרישות בקטר לחינוך הגבוה, כי עוליין לא דנו בזה. סוסדות החינוך הגבוה פנו בזעקה לכל מי שסוכן היה לסטוע אותם; הסטסלה שמעה את זעקתם והחליטה לתת להם תוספת של סיליון לירות. יתכן טאד שטכום זה בא נוסף להקצבה טן הרזרבה סתינתן למסרד החינוך, ואילו על-ידי התנגדותנו לפתן סיליון לירות לחינוך הגבוה אנו עלולים להביא לידי כך שמסרד החינוך יקבל רק את התוספת שעליה הטלצנו בפני ועדת הכספים ולא יותר מזה. לכן יס לקבל אינפורטציה סאוטרת על הטצב לפני שהוועדה אוחזת באיזה שהם צעליט.

י. ש. רוזנברג:

ברור, כי סיליון לירות אלה שהסטסלה עוטדת לתת לחינוך הגבוה הם הקצבה למסרד החינוך צריך לקבל טן הרזרבה, והוא לא יקבל כסף נוסף לזה. ועדת הכספים היא הסאשרת את חלוקת כספי הרזרבה ולכן צריכה ועדת החינוך לפנות אליה ולוכח שאין היא סתנגדת להקצבת סיליון לירות לחינוך הגבוה, אך לא על חסבון צרכים אחרים. כספו הזבה, גן-ילדים וכו' שגם הם חיוניים ביותר.

או.

שר החינוך והתרבות:

המטילה לא דנה על אופן חלוקת הרזרבה ולא דנה על החינוך, היא דנה על החינוך הגבוה. הטעם בשטח זה הוא רשימי ביותר, כי המוסדות להשכלה גבוהה אינם יכולים להחזיק עוד מעטד והם עלולים להסגר. המטילה סינתה ועדה וטסרה לה יפוי-כוח להחליט על תוספת תקציב למוסדות ההשכלה הגבוהה בגבולות של טיליון ל"י. נקבע שבמידה והחלטת הוועדה מתקבל פה-אחד היא תהיה על דעת המטילה; אם לאו - יס להחזירה למטילה.

הוועדה החליטה פה-אחד על הגדלת תקציב המוסדות במידה ניכרת, אך היו חילוקי-דעות ביחס לגובה התוספת ולכן הובא הדבר בפני המטילה. המטילה אישרה את הצורך להגדיל את התקציב והחזירה את הבעיה לוועדה על-מנת שזו תחליט על גובה התוספת, במסגרת של טיליון לירות. לא ידוע עדיין אם ההקצבה הנספת לאוניברסיטה ולטכניון תבוא מן הרזרבה, מפני ששר האוצר הודיע כי הוא יחפש אמצעים אחרים. המטילה דרשה גם מן המוסדות לקטף ולאזן את תקציבם והעמידה זאת כתנאי לסמן הקצבה נוספת.

היו"ר ש. פרסיץ:

הכנסת פאשרת תמיד את התקציב ואת הרזרבה. על כן, כל הגדלת תקציב שבאה לאחר האישרר יכולה לבוא אך ורק מן הרזרבה. אני גם רוצה לציין שאת האינפורמציה על סמן טיליון לירות לחינוך הגבוה שמעתי מפני שר הפנים והוא אטר לי סכסך זה בוודאי יבוא מן הרזרבה, כי אין כל סקור אחר. אני מציעה שנפנה לוועדת הכספים בבקשה שלא תקבל כל החלטה בקשר להקצבת כסף לחינוך הגבוה בטרם תשמע את חוות-דעתה של ועדת החינוך.

ה ח ל ט ה

בהתאם להסלכות של ועדת החינוך והתרבות וועדת הכספים על אופן הטיטוט בכספי הרזרבה שיוקצבו למסרד החינוך, ובעקבות הסמועה שעוסדים להקציב למוסדות להשכלה גבוהה את כל הכסף המיועד מן הרזרבה עבור מסרד החינוך, פונה ועדת החינוך אל ועדת הכספים בבקשה לא לקבל כל החלטה בנידון בטרם תשמע את חוות-דעתה של ועדת החינוך והתרבות.

כן פונה ועדת החינוך והתרבות אל המטילה בבקשה שלא תקבל כל החלטות בטרם תידון בעיית הרזרבה למסרד החינוך בוועדת הכספים.

היו"ר ש. פרסיץ:

אנו עוברים עתה לסעיף שונות - בעיית האופרה הישראלית. החברים קיבלו את סכתבה של הגב' דה-פיליפ ויודעים על כל העניין. השאלה היא מה מסרד החינוך חוטב לעשות עתה ובטה וועדת החינוך יכולה לעזור. בכל אופן, אם לא עזרנו לאופרה להתקיים, עלינו לעזור לה לפחות בחיסולה, ובמכירת רכוש שערנו, לפי דברי גב' דה-פיליפ, הוא 300,000 לירות.

שר החינוך והתרבות:

דומני שבאחד המכתבים טענה הגב' דה-פיליפ שלא ענית על סכתביה. אני רוצה להדגיש, כי הקדמתי לעניין האופרה תשומת-לב, קיבלתי משלחות, דיברתי על כך עם שר האוצר ובסופו של דבר הצעתי להנהלת האופרה להקים ועד ציבורי אשר ינהל את עניניה. לעומת זאת, רצתה האופרה שהוועד הציבורי יוקם על-ידינו. הסברתי להם שדבר זה לא יתכן, מפני שאם אנחנו נקים את הוועד פידוש הדבר שאנחנו אחראים לאופרה, ואילו כל הרעיון של הקמת ועד ציבורי יסודו בכך שיהיה מורכב מאנשים שאין להם עניין ישיר בדבר. פנית לראש עיריית תל-אביב וביקשתי, בסם שר האוצר ובשמי, להקים ועד ציבורי שאנחנו נסלח אליו את באי-כוחנו. יותר מזה לא היה באפשרותי לעשות.

בדרך כלל אנו נותנים לאופרה 4000 לירות לשנה, השנה אטרנו שנשתדל לקטף במקומות אחרים ונוסיף להם עוד 2000 לירות. אבל בזה לא נפתור את הבעיה, כי חובות האופרה מגיעים ל-100,000 לירות ורק אילו היה קם גוף ציבורי היה הוא יכול לחפש מקורות לקבלת הלוואות.

או.

היו"ר ש. פרסיץ:

טר החינוך באמת הקדיש זמן לענין האופרה ואף נתן לה עצות טובות, אבל אף הועד הציבורי הטוב ביותר לא יוכל לספק לאופרה אפשרויות קיום. נוסף לוועד הציבורי צריך לבוא גם דבר מה אחר. גם ל"הביטה" עזרו עד אשר הסתמך הזה קם על רגליו ועד אשר נבנה בית "הביטה" ואם אנו לוקחים בחשבון טביט "הביטה" נבנה לא על-חשבון "הביטה", הר"י יש לומר שכאן סטהו אינו כסורה. אני לא בדקתי את הטעם, אבל טר החינוך אשר בדק אותו יודע שאחד הדברים אשר הטיכו אסון על האופרה הוא הסכסוך בקשר לבית "הביטה". אנחנו לא עשינו די בענין זה; צריך היה לפנות ליו"ר הכנסת ולטר המטפטים, שהם חברי הוועד של "הביטה", ולומר, עם כל הכבוד אליהם, שאי-אפשר לזרוק את האופרה החוצה.

אני מציעה שנציגי הוועדה יפגשו עם נציגי האופרה, יסמכו פרטים על הטעם ולאחר זאת נראה מה אפשר לעשות בעזרת משרד החינוך ומשרד האוצר כדי לסטור על קיום האופרה.

ד"ר אבידור:

גב' דה-פיליפ אמרה שהבעיה התיקנית של האופרה כיום היא כישורי 100,000 לירות חובות. אם אפשר יהיה להסיג כיום טאיזה שהוא מקור 100,000 לירות לתשלום החובות, תוכל האופרה להמשיך ולהתקיים. אם אין כסף - לא תעזורנה הקירות וועדות, מדי שנה בשנה אנו מקציבים לאופרה 4000 לירות סעיף מוטדות מרכות ואטנות. בסוף שנת הכספים הקודמת פנתה האופרה אלינו בזעקת הצלה ועל כן עשינו דבר היוצא מגדר הרגיל. האוצר נתן לאופרה הלוואה בנקאית בסך של 5000 לירות על חשבון תקציב שנה זו. כמו כן, אם כי סעיף התרבות והאמנות לא הוגדל ואולי אף נצטרך להנהיג בו קיסוצים, אטרנו שנגדיל את התמיכה באופרה ב-50% וניתן לה בשנה זו 6000 לירות, שמהם 3000 לירות שילמנו כבר.

אם חברי ועדת החינוך רצו לעזור באופרה, יכלו לקבוע בתקציב החדש סעיף מיוחד לאופרה.

היו"ר ש. פרסיץ:

גב' דה-פיליפ לא אמרה שאם האופרה תמשיך להתקיים יהיה צורך לשלם מיד את כל החובות. היא אמרה שאם האופרה תתחיל לצטרפו למצוא מיד 100,000 לירות לתשלום החובות, ואז כל הרכוש הגדול שערכו 300,000 לירות, יוצא למטרה זו. עד כמה שאני יודעת, הר"י בזמן האחרון האופרה כבר לא עמדה על כן ממשרד החינוך יקים את הוועד הציבורי. מחובתנו לברר עם נציגי האופרה את בעיית החובות ולראות אם אין אפשרות לעשות קונסולידציה של החובות. אי-אפשר סתם ככה להניח למוסד אשר הושקע בו עטל רב שיתסחל, בפרט אם מדובר על מוסד שמטפחות מוצאות בו את קיומן.

ס. ארם:

קיימים בסדינת ישראל 3 תיאטרונים ולא יעלה על הדעת שלא תוכל להתקיים בסדינה זו אופרה, שהיא חשובה הן מבחינה חינוכית והן מבחינת היותה מוסד לראווה. אם אופרה זו לא תתקיים, לא תקום עוד אופרה אחרת. יתכן שיש צורך לבצע ריאורגניזציה באופרה זו, אבל בכל אופן אופרה צריכה להיות. לא הייתי נרתע מלדרוש עבור האופרה תקציב של 30,000 לירות לו ידעתי שזו תהיה אופרה ציבורית. על כן, אני מציע לבחור בוועדת שנה אשר לא דק תקיים את הוועד הציבורי, אלא תבדוק גם את ענין החובות ותראה את מי אפשר לגייס לעזרת האופרה.

ד. נצר:

אני מודה שאחרי קבלת מכתבה של גב' דה-פיליפ לא ידעתי כיצד אנחנו יכולים לעזור לה. גם אני רוצה שבסדינת ישראל תהיה קיימת אופרה, אבל עם כל רצוננו זה אל נגזים בדבר. אין מטפחות שקיומן על האופרה, יש אולי מטפחה אחת או שתיים כאלה אך לא יותר. רוב העומדים הם חובבים אשר באמת מתמטרים לדבר. מכתבה של גב' דה-פיליפ העמיד אותי בפני קיר אטום, מפני שאם, לפי דבריה, תפאורות להצגה אחת צריכות לעלות 30,000 לירות, עלינו לקחת בחשבון שכיום אין בארץ ציבור אשר יוכל לקיים אופרה שתציג 6 - 5 הצגות לשנה. אנחנו כל-כך דלים באמצעים. טן המכתבים של גב' דה פיליפ לא ראיתי שיש לה האשמות כבודות כלפי "הביטה". אינני יודעת מה ועדת שנה תוכל לעזור בענין זה.

או.

א. רוזיאל-באור:

אילו לא היתה קיימת בסדינת ישראל אופרה
 יתכן שלא עכסיו היה הזמן הסתאים להקיסה.
 אבל אופרה ישראלית קיימת כבר, ואני חושבת שהיא מטלוגה אצלנו תפקיד חלוצי.
 האופרה קטה בעת ההפצות הכבדות ביותר ועזרה בהרבה לחדטת הסוראל בקרב
 האנשים. זאת אין לשכוח. האופרה אטנת התפרקה לאחר מכן, אך אין היא היחידה
 שהתפרקה, ואין דבר זה צריך לסמס גורם לחיסולה.
 אסר לסמסוך "הביטה"-אופרה, אני סאד מעריכה
 את "הביטה", אבל ברור לי שבית "הביטה" לא רק שלא נבנה טההכנות הישירות
 של "הביטה", אלא אף לא בטאסציה הישירים. הבית נבנה על-ידי תרוטות
 ציבוריות, ו"הביטה" צריכה להבין זאת ולהניח גם ללוחתנים קטנים סמנה
 להתקיים.

אם לא נחערב בדבר ולא נרצה לעזור לאופרה
 אף בטשהו, פירוש הדבר סאנו מחסלים אותה כמו ידינו, ואינני טבורה סממפקידה
 של ועדת החינוך והתרבות לחסל סוסדות ססוג זה. על כן אני בעד ההצעה
 להקים ועדה ציבורית.

ה ח ל ט ה

הוקטה ועדת סמנה הטורכבת סאלנעה חבלי-כנסת -
 שני נציגים סטעם ועדת החינוך והתרבות ושני
 נציגים סטעם ועדת הכספים - אסר תחקור את סצב
 האופרט ותבדוק באיזה צעדים יש לנקוט כדי לאפסר
 את הטסך קיומה של האופרה. נציגי ועדת החינוך
 והתרבות בוועדת הסמנה הם היו"ר ש. פרטיץ
 וחה"כ רוזיאל-באור.

הישיבה נועלה בשעה 13.15.